A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2010. április 29. *

A C-102/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunale di Firenze (Olaszország) a Bírósághoz 2009. március 13-án érkezett, 2009. február 20-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Camar Srl**

és

a **Presidenza del Consiglio dei Ministri**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök, R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, T. von Danwitz (előadó) és D. Šváby bírák,

* Az eljárás nyelve: olasz.

főtanácsnok: E. Sharpston,
hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. február 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Camar Srl képviseletében W. Viscardini és G. Donà avvocati,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője P. Gentili, avvocato dello Stato,

– az Európai Bizottság képviseletében L. Prete és A. Bordes, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1963. július 20-án Yaoundéban aláírt, az Európai Gazdasági Közösség és az e Közösséggel társult afrikai államok és Madagaszkár közötti társulási egyezmény (HL 1964. 93., 1431. o., a továbbiakban: első yaoundéi egyezmény) 14. cikkének és az 1989. december 15-én Lomében aláírt negyedik AKCS-EGK egyezményhez (HL 1991. L 229., 3. o., a továbbiakban: negyedik loméi egyezmény) csatolt, banánra vonatkozó 5. jegyzőkönyv 1. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Camar Srl (a továbbiakban: Camar) által a Presidenza del Consiglio dei Ministrivel (a Minisztertanács elnöksége) szemben azon károk megtérítése iránt indított kártérítési kereset keretében terjesztették elő, amelyek e társaságot állítása szerint a közösségi jog Corte suprema di cassazione (Semmítőszék) általi állítólagos megsértése következtében érték.

Jogi háttér

A nemzetközi egyezmények

3 Az első yaoundéi egyezmény 1. cikke, amely annak „Kereskedelem" című I. címében található, ekképp rendelkezik:

„A társult államok és a tagállamok közötti kereskedelem fokozásának előmozdítása, a gazdasági kapcsolataik és a társult államok gazdasági függetlenségének erősítése, és ezáltal a nemzetközi kereskedelem fejlődéséhez való hozzájárulás érdekében a Magas Szerződő Felek a kölcsönös kereskedelemi kapcsolataikat szabályozó alábbi rendelkezésekben állapodnak meg."[nem hivatalos fordítás]

4 Az első yaoundéi egyezmény 14. cikke ekképp rendelkezik:

„A jelen egyezményben előírt különös rendelkezések és különösen a lenti 3. cikkben szereplő rendelkezések sérelme nélkül minden Szerződő Fél megtilt minden olyan belső adójogi intézkedést vagy gyakorlatot, amely közvetlenül vagy közvetve hátrányos megkülönböztetést tesz termékeik és a többi Szerződő Fél hasonló termékei között."[nem hivatalos fordítás]

5 Az első yaoundéi egyezmény helyébe az 1969. július 29-én Yaoundéban aláírt, az Európai Gazdasági Közösség és az e Közösséggel társult afrikai államok és Madagaszkár közötti társulási egyezmény (HL 1970. L 282., 2. o., a továbbiakban: második

yaoundéi egyezmény) lépett. Ez utóbbi egyezmény 5. cikke – az első yaoundéi egyezmény 14. cikkével majdnem azonos megfogalmazással – így rendelkezik:

„A jelen egyezményben előírt különös rendelkezések sérelme nélkül minden szerződő fél megtilt minden olyan belső adójogi intézkedést vagy gyakorlatot, amely közvetlenül vagy közvetve hátrányos megkülönböztetést tesz termékeik és a többi szerződő fél hasonló termékei között.”[nem hivatalos fordítás]

6 A második yaoundéi egyezmény helyébe az 1975. február 28-án aláírt loméi AKCS-EGK egyezmény (HL 1976. L 25., 2. o., a továbbiakban: első loméi egyezmény) lépett. Az első loméi egyezményhez csatolt, banánra vonatkozó 6. jegyzőkönyv 1. pontja ekképp rendelkezik:

„1. a Közösségbe irányuló banánkiviteleire vonatkozóan a piacokra jutást és a piacon élvezett előnyöket tekintve egyetlen [afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS)] állam sem kerül a korábbi vagy jelenlegi helyzeténél kevésbé kedvező helyzetbe”. [nem hivatalos fordítás]

7 A negyedik loméi egyezményhez csatolt, banánra vonatkozó 5. jegyzőkönyv 1. cikke ezzel majdnem azonos megfogalmazással ekképp rendelkezik:

„A közösségi piacokra irányuló banánkiviteleire vonatkozóan a hagyományos közösségi piacokra jutást és az e piacokon élvezett előnyeiket tekintve egyetlen AKCS-állam sem kerül a korábbi vagy a jelenlegi helyzeténél kevésbé kedvező helyzetbe.”[nem hivatalos fordítás]

8 Az 1979. október 31-én Lomében aláírt második AKCS-EGK egyezményhez (HL 1980. L 347., 140. o.), valamint az 1984. december 8-án Lomében aláírt harmadik AKCS-EGK egyezményhez (HL 1986. L 86., 3. o.) csatolt, banánra vonatkozó 4. jegyzőkönyv 1. cikkének szövege szintén majdnem azonos módon van megfogalmazva.

9 Az AKCS-EGK Miniszteri Tanácsának az 1990. március 1-jétől érvényes átmeneti intézkedésekre vonatkozó [nem hivatalos fordítás], 1990. február 27-i 2/90 határozata (HL L 84., 2. o.) 2. cikke (1) bekezdésének f) pontja, valamint a 2/90 határozat végrehajtásáról szóló [nem hivatalos fordítás], 1990. március 5-i 714/90/EGK tanácsi rendelet (HL L 84., 1. o.) 1. cikke és 2. cikkének második bekezdése alapján a negyedik loméi egyezményhez csatolt, banánra vonatkozó 5. jegyzőkönyvet 1990. március 1-jétől kellett alkalmazni.

A nemzeti szabályozás

10 Az 1964. október 9-i 986/1964. sz. törvény (a GURI 1964. október 27-i 264. száma) nemzeti adót vezetett be a friss banán fogyasztására. Ezt a törvényt az 1990. december 29-i 428/1990. sz. törvény (a GURI 1991. január 12-i 10. száma) hatályon kívül helyezte. Az évek során ezen adó összege fokozatosan emelkedett, és eltörlésének időpontjában elérte az 525 ITL-t kilogrammonként. Ebben az időszakban az Olaszországban hagyományosan termelt gyümölcsök fogyasztását nem adóztatták.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 A Camar két eljárás keretében vitatta a szomáliai eredetű banánbehozatallal kapcsolatban a 986/1964. sz. törvény alapján tőle követelt adót. Ezek az eljárások a Corte suprema di cassazione két ítéletével zárultak le.

12 A Tribunale di Firenze (firenzei bíróság) előtt ezt követően indított keresetében a Camar arra hivatkozott, hogy a Corte suprema di cassazione figyelmen kívül hagyta a közösségi jogot, nevezetesen az EK 234. cikkből eredő kötelezettséget, amikor anélkül utasította el az előtte indított kereseteket, hogy bizonyos kérdéseket a Bíróság elé terjesztett volna előzetes döntéshozatalra.

13 A Camar által a tárgyaláson adott tájékoztatásból kiderül, hogy az alapügyben szereplő behozatalra 1990. március 1-jét követően került sor. Ebben az időszakban az olasz banántermelés meglehetősen alacsony mértékű volt, vagy nem is létezett.

14 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a 986/1964. sz. törvénynek a jelen ítélet 3–8. pontjában említett nemzetközi egyezményekből eredő kötelezettségekkel való összeegyeztethetőségére irányuló vizsgálat előzetes jelleggel bír a Camar által e bíróság előtt indított felelősség megállapítása iránti kereset megalapozottságának megítélése során. Úgy ítéli meg, hogy e vizsgálat olyan összetett jogkérdéseket vet fel, amelyekkel a Bíróság e területen kialakított ítélkezési gyakorlata még nem foglalkozott kimerítően.

15 E körülmények között a Tribunale di Firenze felfüggesztette az eljárást, és a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1) Az első yaoundéi egyezmény 14. cikke kizárta-e, hogy valamely tagállam belső adót vezessen be a szomáliai eredetű banánra, amelyet ténylegesen nem alkalmaztak a nemzeti banánra (amelynek a termelése egyáltalán nem létezett, vagy nem volt jelentős), és nem volt alkalmazható egyetlen más nemzeti gyümölcstípusra sem?

Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

2) Az akkor hatályban lévő loméi egyezményhez csatolt, [banánra vonatkozó jegyzőkönyv] kizárta-e az első yaoundéi egyezmény 14. cikkével összeegyeztethetetlen adó beszedését a szomáliai banán Olaszországba 1990-ben történő behozatalára vonatkozóan, tekintettel az említett jegyzőkönyv és a korábbi loméi egyezményekhez csatolt hasonló jegyzőkönyvek, valamint a második yaoundéi egyezmény 5. cikkének egybevetett rendelkezéseire?

Nemleges válasz esetén:

3) Úgy kell-e tekinteni, hogy a loméi egyezményekhez csatolt, banánra vonatkozó jegyzőkönyvek kizárták, hogy egy olyan adót, mint a szomáliai eredetű banánra vonatkozó olasz fogyasztási adó, 1976. április 1-jét követően emeljék, ezen emeléseknek az említett banán kivitelére gyakorolt konkrét hatásától függetlenül?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

16 A kérdést előterjesztő bíróság első kérdése lényegében arra irányul, hogy az első yaoundéi egyezmény 14. cikke oly módon zárta-e ki egy olyan adó bevezetését, mint amilyet a 986/1964. sz. törvény vezetett be, hogy a tagállamok még akkor sem

vethettek ki adót valamely társult államból származó banán behozatalára egy ilyen törvény alapján, amikor a yaoundéi egyezmények hatályukat vesztették.

17 E kérdés megválaszolása érdekében legelőször is meg kell vizsgálni, hogy a fenti 14. cikkel ellentétes volt-e, hogy valamely tagállam a 986/1964. sz. törvényhez hasonló törvény alapján a szomáliai eredetű banán fogyasztására adót vessen ki az adókivetés bevezetésének időszakában. E célból anélkül kell megvizsgálni a fenti 14. cikk hatályát, hogy szükséges lenne annak meghatározása, hogy rendelkezik-e közvetlen hatállyal e rendelkezés. Amint ugyanis az első kérdés szövegéből kiderül, a kérdést előterjesztő bíróság kérdése a fenti cikk hatályára vonatkozik, függetlenül annak esetleges közvetlen hatályától.

18 Az első yaoundéi egyezmény 14. cikke értelmében minden szerződő fél megtilt minden olyan belső adójogi intézkedést vagy gyakorlatot, amely közvetlenül vagy közvetve hátrányos megkülönböztetést tesz termékeik és a többi szerződő fél hasonló termékei között.

19 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül, hogy az olaszországi banántermelés egészen csekély mértékű volt, vagy nem is létezett az alapeljárásban releváns időszakban, ezért azt figyelmen kívül kell hagyni. Így azt a hasonló jelleget, amelyen megfogalmazása alapján az első yaoundéi egyezmény 14. cikkében foglalt tilalom alapul, az érintett tagállamban hagyományosan termelt asztali gyümölcsökhöz viszonyítva kell megítélni (lásd analógia útján a 184/85. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1987. május 7-én hozott ítélet [EBHT 1987., 2013. o.] 8. pontját).

20 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságot már felkérték a banán és az Olaszországban termelt más asztali gyümölcsök közötti hasonlóság megítélésére az EGK-Szerződés 95. cikke első bekezdésének (később az EK-Szerződés 95. cikkének első bekezdése, majd az EK 90. cikk első bekezdése) értelmezésére vonatkozó jogvitákban. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a két termékkategória az EGK-Szerződés 95. cikkének első bekezdése értelmében nem hasonló jellegű, mivel eltérő jellemzőket

mutat, és nem azonos fogyasztói igényeknek felel meg (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 9. és 10. pontját, valamint a 193/85. sz. Cooperativa Co-Frutta ügyben 1987. május 7-én hozott ítélet [EBHT 1987., 2085. o.] 17. és 18. pontját).

21 A Bíróság ugyanis megállapította, hogy a fenti termékcsoportok esetében az érzékszervi jellemzők és a víztartalom különbözők, és hogy a banánt – legalábbis az olasz piacon – különösen tápláló és energiában gazdag élelmiszernek tekintik, amely különösen megfelelő a csecsemők számára (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 10. pontját).

22 Ezt a tényértékelést nem vitatja a Camar. Ezzel szemben az első yaoundéi egyezmény 14. cikkének annál szélesebb értelmezése mellett szóló érvekre hivatkozik, mint ahogyan az EK 90. cikk első bekezdését a fent említett ítéletek alapján értelmezni kell.

23 A Camar ugyanis úgy ítéli meg, hogy az első yaoundéi egyezmény 14. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem csupán a hasonló termékek hátrányosan megkülönböztető adóztatását tiltja, hanem – az EK 90. cikk első és második bekezdésében szereplő rendelkezések szintéziseként – a behozott termékekkel versenyhelyzetben lévő nemzeti termékek javára gyakorolt közvetett adóprotekcionizmus minden fajtáját is. A fenti 14. cikk azon értelmezése, miszerint az abból az előfeltevésből indul ki, hogy a behozott termékek a nemzeti termékekkel azonos jellemzőkkel bírnak, teljes mértékben megfosztaná e rendelkezést hatékony érvényesülésétől, mivel az afrikai országok első yaoundéi egyezményben szereplő termékei mind olyan trópusi termékek, amelyek a tagállamok termékeitől eltérő jellemzőkkel rendelkeznek.

24 Azonban meg kell állapítani, hogy a Camar által javasolt értelmezést semmi nem támasztja alá az első yaoundéi egyezmény 14. cikkének szövegében. E rendelkezés ugyanis – az EK 90. cikk első bekezdéséhez hasonló megfogalmazással – a hasonló

termékek hátrányosan megkülönböztető adóztatása tilalmának előírására szorítkozik. Az EK 90. cikk első bekezdésére vonatkozó ítélkezési gyakorlattal összhangban egyértelmű, hogy azok a hasonló termékek, amelyekre e tilalom érvényes, hasonló jellemzőket mutató termékek, és azonos fogyasztói igényeknek felelnek meg (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 9. és 10. pontját).

25 Ebből következik, hogy amennyiben a Közösség és a vele társult afrikai államok, valamint Madagaszkár nem a hasonló, hanem a versenyhelyzetben lévő termékekkel kapcsolatos belső adóztatás problémáját szerette volna szabályozni, a kizárólag az EK 90. cikk első bekezdéséhez hasonló rendelkezés helyett olyan rendelkezést fogadott volna el, amely az EK 90. cikk második bekezdéséhez is hasonlít (lásd analógia útján a C-469/93. sz. Chiquita Italia ügyben 1995. december 12-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-4533. o.] 43. pontját).

26 Így meg kell állapítani, hogy e cikk szövegével összeegyeztethetetlen az első yaoundéi egyezmény 14. cikkének Camar által javasolt értelmezése.

27 Azt is meg kell vizsgálni, hogy az első yaoundéi egyezmény célja megköveteli-e az egyezmény 14. cikkének olyan értelmezését – szövegének korlátozott jellege ellenére –, miszerint az az EK 90. cikk második bekezdése által tiltott belső adójogi intézkedésekhez hasonló intézkedések tilalmára is vonatkozik.

28 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy az első yaoundéi egyezmény 14. cikkének a szövegén túlmutató értelmezése – a Camar álláspontjával ellentétben – nem szükséges e rendelkezés hatékony érvényesülésének biztosításához.

29 Egyrészt ugyanis a „hasonló termékek” kifejezést nem úgy kell értelmezni, hogy az a termékek azonosságát követeli meg, hanem – amint a jelen ítélet 20. pontjában

említésre került – mindössze úgy, hogy kizárja az eltérő jellemzőket mutató és a nem azonos fogyasztói igényeknek megfelelő termékeket. Ebből következik, hogy általánosságban véve még a hagyományos trópusi termékek sem tekinthetők a tagállamokból származó termékekhez nem hasonlóknak.

30 Másrészt az első yaoundéi egyezmény 14. cikke – a szövegének megfelelően – a szerződő felektől származó termékekre általánosságban vonatkozik anélkül, hogy a trópusi termékekre korlátozódna.

31 Másodsorban – szélesebb megközelítésben – meg kell állapítani, hogy nem fogadható el az első yaoundéi egyezmény 14. cikkének azon értelmezése, amely olyan hatályt tulajdonít e rendelkezésnek, amely magában foglalja az EK 90. cikk második bekezdésében szereplőkhöz hasonló belső adójogi intézkedések tilalmát is. E két rendelkezés alapjául ugyanis különböző célkitűzések szolgálnak, ily módon értelmezés útján nem feleltethetők meg egymásnak.

32 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy az EK 90. cikk célja, hogy szabályos versenyfeltételek mellett biztosítsa az áruk szabad mozgását a tagállamok között a protekcionizmus minden olyan formájának kiiktatásával, amely a más tagállamból származó termékekre vonatkozó, hátrányosan megkülönböztető belső adó alkalmazásából eredhet, és biztosítsa a belső adórendszer teljes semlegességét a hazai termékek és a behozott áruk közötti verseny vonatkozásában (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 7. pontját).

33 Ugyanakkor e rendelkezés értelmezése során figyelembe kell venni a Szerződés célkitűzéseit – ahogyan azokat az EK 2. cikk, az EK 3. cikk és az EK 14. cikk megfogalmazza –, amelyek között első helyen szerepel egy olyan belső piac létrehozása, ahol az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása biztosított (lásd ebben az értelemben a 299/86. sz. Drexl-ügyben 1988. február 25-én hozott ítélet [EBHT 1988., 1213. o.] 24. pontját).

34 Márpedig meg kell állapítani, hogy az EK 90. cikk alapjául szolgáló ezen célok hiányoznak az első yaoundéi egyezményből. Annak 1. cikke – amely a 14. cikkéhez hasonlóan a „Kereskedelem" című I. címben található – szerint ugyanis ezen egyezmény célja a társult államok és a tagállamok közötti kereskedelem fokozásának előmozdítása, a gazdasági kapcsolataik és a társult államok gazdasági függetlenségének erősítése, és ezáltal a nemzetközi kereskedelem fejlődéséhez való hozzájárulás.

35 Azt a következtetést, miszerint az első yaoundéi egyezmény célja nem követeli meg a 14. cikk szövegén túlmutató olyan értelmezését, amely e rendelkezést az EK 90. cikk második bekezdéséhez hasonló hatállyal ruházná fel, megerősíti a fenti 14. cikkel majdnem azonos rendelkezéseknek a Bíróság által egy szabadkereskedelmi rendszer létrehozására irányuló megállapodásokra vonatkozó jogvitákban adott értelmezése. A Bíróság ugyanis úgy ítélte meg, hogy e rendelkezések a szerződő felek számára a hátrányos megkülönböztetés tilalmát írják elő az adóztatás területén, amely tilalom egyedül az adott adórendszer által érintett termékek hasonló jellegének megállapításától függ (lásd a 104/81. sz. Kupferberg-ügyben 1982. október 26-án hozott ítélet [EBHT 1982., 3641. o.] 26. pontját, valamint a C-114/95. és C-115/95. sz., Texaco és Olieselskabet Danmark egyesített ügyekben 1997. július 17-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-4263. o.] 31. pontját).

36 Ezen túlmenően a Bíróság kifejezetten kimondta, hogy valamely szabadkereskedelmi megállapodás olyan rendelkezésének hatálya, amely hasonló az első yaoundéi egyezmény 14. cikkéhez, a hasonló termékek hátrányosan megkülönböztető adóztatásának tilalmára korlátozódik. Az Európai Gazdasági Közösség és a Portugál Köztársaság között 1972. július 22-én Brüsszelben aláírt és a Közösség nevében az 1972. december 19-i 2844/72/EGK tanácsi rendelettel (HL L 301., 164. o.) megkötött és jóváhagyott megállapodás 21. cikkének első bekezdésére vonatkozóan ugyanis a Bíróság úgy határozott a fent hivatkozott Kupferberg-ügyben hozott ítélet 42. pontjában, hogy a fent említett megállapodás 21. cikkének értelmében vett hátrányos megkülönböztetést nem valósítja meg az a tény, hogy valamely tagállam az érintett harmadik államokból származó termékekre nem alkalmazza a valamely gyártói vagy termékcsoport számára előírt adócsökkentést, ha az érintett tagállam piacán nem létezik olyan hasonló termék, amely ténylegesen részesült ebben a kedvezményben.

37 Azt a következtetést kell tehát levonni, hogy az első yaoundéi egyezmény 14. cikkében előírt tilalom a szövegével összhangban a hasonló termékek hátrányosan megkülönböztető adóztatásának tilalmára korlátozódik, így nem vonatkozik tehát a versenyhelyzetben lévő nem hasonló termékekre.

38 A fentiekre tekintettel az első előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az első yaoundéi egyezmény 14. cikkével nem ellentétes a szomáliai eredetű banán olyan adóztatása, mint amilyet a 986/1964. sz. törvény vezetett be.

39 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel nem kell válaszolni a második kérdésre.

A harmadik kérdésről

40 A kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdése lényegében arra irányul, hogy a loméi egyezményekhez csatolt, banánra vonatkozó jegyzőkönyvekben szereplő „standstill”-záradék nemzeti bíróság általi alkalmazása megköveteli-e a 986/1964. sz. törvény által bevezetetthez hasonló adó emeléseinek konkrét hatásaira vonatkozó vizsgálatot annak meghatározása céljából, hogy ezek az adóemelések a fenti záradékkal összeegyeztethetők-e.

41 Mivel a kérdést előterjesztő bíróság nem pontosította, hogy melyik loméi egyezményre kíván hivatkozni, előzetesen azt kell meghatározni, hogy az alapügy körülményeire tekintettel a négy loméi egyezmény közül melyiket kell figyelembe venni. E tekintetben a Camar által a tárgyaláson adott tájékoztatásból kiderül, hogy azokra

a behozatalokra, amelyekre az alapügyben vitatott adót kivetették, 1990. március 1-je után került sor. Mivel a 2/90 határozat 2. cikke (1) bekezdésének f) pontja, és a 714/90 rendelet 1. cikke és 2. cikkének második bekezdése alapján a negyedik loméi egyezményhez csatolt, banánra vonatkozó 5. jegyzőkönyv 1990. március 1-jén már hatályos volt, ezért erre az utóbbi egyezményre kell hivatkozni.

42 A fenti jegyzőkönyv 1. cikke „standstill"-záradék formájában jelenik meg. E rendelkezés – másképp megfogalmazva – annak biztosítására irányul, hogy az AKCS-államokból származó banán olyan feltételek és szabályok mellett juthasson a hagyományos piacára, amelyek nem kedvezőtlenebbek a jegyzőkönyv hatályba lépése idején érvényeseknél. Az AKCS-államokból származó banán a piacra jutás ezen biztosítékában azonban csak a fenti rendelkezés hatályba lépése idején behozott mennyiség mértékéig részesülhet (a fent hivatkozott Chiquita Italia ügyben hozott ítélet 59. pontja).

43 Az első három loméi egyezmény mindegyike tartalmazott a negyedik loméi egyezményhez csatolt, banánra vonatkozó 5. jegyzőkönyv 1. cikkéhez hasonlóan megfogalmazott „standstill"-záradékot (a fent hivatkozott Chiquita Italia ügyben hozott ítélet 62. pontja). Miután az első loméi egyezmény 1976. április 1-jén lépett hatályba, ez az időpont a referenciapont a „standstill"-záradék alkalmazása szempontjából (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Chiquita Italia ügyben hozott ítélet 63. pontját).

44 Ezért a kérdést előterjesztő bíróságnak kell meghatároznia, hogy az alapügyben szereplő behozatalok az első loméi egyezmény hatálybalépésekor, 1976. április 1-jén behozott mennyiségnek megfelelő importált banánra vonatkoznak-e.

45 Ami pontosabban a kérdést előterjesztő bíróság azon vizsgálatra vonatkozó kérdését illeti, amelyet az alapügyben szereplőhöz hasonló adó emelésének a negyedik loméi egyezményhez csatolt, banánra vonatkozó 5. jegyzőkönyv 1. cikkében foglalt

„standstill”-záradékkal való összeegyeztethetősége megítélése érdekében kell elvégezni, meg kell állapítani, hogy az ilyen adóemelések az érintett banánok árának emelkedését okozzák, és következésképpen megnehezítik a szóban forgó piacra való belépést (a fent hivatkozott Chiquita Italia ügyben hozott ítélet 60. pontja). Ezért az ilyen adóemelésnek a „standstill”-záradék szempontjából történő vizsgálata rendes körülmények között nem követeli meg ezen emelés behozatalra gyakorolt konkrét hatásainak vizsgálatát.

46 A felek által vitatott azon esetet illetően azonban, miszerint ezen adóemelések mindössze a 986/1964. sz. törvény által bevezetetthez hasonló adónak az inflációhoz való igazítására irányulnak, meg kell állapítani, hogy a fenti „standstill”-záradék célja annak elkerülése, hogy a banánkivitel a korábbi helyzethez képest kevésbé kedvező helyzetbe kerüljön a hagyományos piacra jutását és az e piacokon élvezett előnyöket tekintve (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Chiquita Italia ügyben hozott ítélet 63. pontját), oly módon, hogy a „standstill”-záradék a fenti piacok tényleges helyzetéhez kapcsolódik.

47 Következésképpen amennyiben az alapügyben szereplőhöz hasonló adó emelései az adó inflációhoz való igazítására korlátozódnak abból a célból, hogy a termék tényleges adóztatását állandó szinten tartsák, ezen adóemelések nem ellentétesek a negyedik loméi egyezményhez csatolt, banánra vonatkozó 5. jegyzőkönyv 1. cikkével.

48 A fentiekre tekintettel a harmadik előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a nemzeti bíróság nem köteles az 1976. április 1-je előtti helyzet szempontjából megvizsgálni a szomáliai eredetű banánbehozatalra kivetett, az alapügyben szereplő szabályozás által bevezetetthez hasonló adó megemeléseinek konkrét hatásait annak megítélése érdekében, hogy ezen adóemelések összeegyeztethetők-e a negyedik loméi egyezményhez csatolt, banánra vonatkozó 5. jegyzőkönyv 1. cikkében szereplő

„standstill”-záradékkal. Mindazonáltal az ilyen adó azon emelései, amelyek az adó inflációhoz való igazítására korlátozódnak, nem ellentétesek e záradékkal.

A költségekről

49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) Az 1963. július 20-án Yaoundéban aláírt, az Európai Gazdasági Közösség és az e Közösséggel társult afrikai államok és Madagaszkár közötti társulási egyezmény 14. cikkével nem ellentétes a szomáliai eredetű banán olyan adóztatása, mint amilyet az 1964. október 9-i 986/1964. sz. törvény vezetett be.

2) A nemzeti bíróság nem köteles az 1976. április 1-je előtti helyzet szempontjából megvizsgálni a szomáliai eredetű banánbehozatalra kivetett, az alapügyben szereplő szabályozás által bevezetetthez hasonló adó megemeléseinek konkrét hatásait annak megítélése érdekében, hogy ezen adóemelések összeegyeztethetők-e az 1989. december 15-én Loméban aláírt negyedik AKCS-EGK egyezményhez csatolt, banánra vonatkozó 5. jegyzőkönyv 1. cikkében

szereplő „standstill”-záradékkal. Mindazonáltal az ilyen adó azon emelései, amelyek az adó inflációhoz való igazítására korlátozódnak, nem ellentétesek e záradékkal.

Aláírások